

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobce: **W. M.**, zastoupeného Mgr. Lilianou Vochalovou, advokátkou se sídlem I. P. Pavlova 3, 120 00 Praha 2, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra** se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, proti rozhodnutí ze dne 6. 10. 2003, č. j. OAM-1046/LE-PA03-PA03-2003, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 11. 2004, č. j. 36 Az 850/2003-37,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30. 11. 2004, č. j. 36 Az 850/2003-37, **se zrušuje**, a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 6. 10. 2003 neudělil žalovaný žalobci azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu; zároveň vyslovil, že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

V žalobě proti tomuto rozhodnutí žalobce uvedl – kromě citace několika ustanovení správního řádu a obecného konstatování, že jsou u něj splněny podmínky § 12 a § 91 zákona o azylu – že žalovaný nesprávně posoudil skutečnosti, které mu žalobce sdělil, a v rozporu s nimi neshledal u žalobce odůvodněný strach z pronásledování z důvodu náboženství ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu ani překážku vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Žalobce mohl svou křesťanskou víru vyznávat jen nepravidelně, neboť podmínky panující v Číně nedovolují otevřené vyznání této víry. Jak žalobce uvedl v pohovoru, o vánocích roku 2002 u něj policie rozehnala bohoslužbu a zatkla faráře a několik spoluvěřících. Žalobce tehdy nebyl přítomen, ale po návratu našel dům pobořený

a jeho vybavení zpřeházené. Z obavy z pronásledování poté opustil zemi. Zdůraznil, že podle informačních zdrojů citovaných v rozhodnutí žalovaného jsou neregistrované náboženské skupiny v Číně vystaveny pronásledování a úřady si v některých případech vynutily uzavření tajných modliteben. Proto žalobce navrhl, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Krajský soud v Brně žalobu zamítl rozsudkem ze dne 30. 11. 2004. Ve správním řízení neshledal žádné vady a přisvědčil žalovanému i v právním posouzení věci.

Proti zamítavému rozsudku krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) včas kasační stížnost založenou na § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Domnívá se, že žalovaný porušil § 3 odst. 3, 4 a § 46 správního řádu, neboť nepostupoval v souladu s platnými právními předpisy a nevycházel ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu věci. K námitce nesprávného posouzení výkladu § 12 písm. b) zákona o azylu stěžovatel citoval část tohoto ustanovení týkající se odůvodněného strachu z pronásledování z důvodu náboženství, uvedl zákonnou definici pojmu pronásledování obsaženou v § 2 odst. 6 zákona o azylu, v současném znění, a vyjádřil přesvědčení, že pronásledování z náboženských důvodů je u něj dáno. Nelze mu vytýkat, že nepředložil žádné písemné důkazní prostředky, neboť v jeho situaci je jejich obstarání velmi obtížné. Co do právního posouzení věci stěžovatel dále soudu vytýká, že stejně jako žalovaný pominul možnost udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu, ačkoli sociální důvody se za určitých okolností mohou stát důvody humanitárními. Soud se touto eventualitou musí zabývat právě proto, že udělení humanitárního azylu je na správním uvážení žalovaného, jehož meze podléhají soudnímu přezkumu. V případě stěžovatele pak tyto humanitární důvody zjevně zakládá jeho zvláštní osobní situace spolu se situací v zemi jeho původu.

Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Brně a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Závěrem stěžovatel požádal o to, aby jeho kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek; tato žádost se však – s ohledem na věcné rozhodnutí o kasační stížnosti – stala bezpředmětnou.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal, zda je kasační stížnost přípustná ve smyslu § 104 s. ř. s., a shledal, že důvody v ní uplatněné jsou v převážné části nepřipustné. Poté v souladu s § 109 odst. 3 s. ř. s. posuzoval, zda řízení před soudem I. stupně nebylo zmatečné [§ 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.], zda nebylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a zda rozhodnutí soudu není nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] či nicotné. Dospěl přitom k závěru, že usnesení krajského soudu trpí nedostatkem důvodů, který způsobuje jeho nepřezkoumatelnost [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Značnou část své kasační stížnosti věnuje stěžovatel výtkám vztahujícím se k institutu tzv. humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu; ty však v řízení před krajským soudem neuplatnil, ač tak učinil mohl. Tuto svou námitku stěžovatel formuluje tak, aby směřovala jak vůči žalovanému, tak vůči soudu, což je typické pro námitky nesprávného posouzení právní otázky podle § 104 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Takové námitky je sice třeba vznést vůči rozhodnutí soudu (jak to plyne i z formulace uvedeného ustanovení - „nesprávné posouzení...soudem“), ovšem podmínkou pro jejich účinné uplatnění je to, že tutéž hmotněprávní nesprávnost, na níž jsou založeny, namítal stěžovatel již v žalobě (správní orgán i soud totiž – nenapadá-li žaloba jen porušení procesních předpisů – řeší tutéž

právní otázku). To není stěžovatelův případ; stížní bod založený na tvrzeném porušení § 14 zákona o azylu je proto nepřipustný (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

Nepřipustná je kasační stížnost i v části poukazující na vady řízení před žalovaným: stěžovatel se totiž – stejně jako v žalobě – omezil na pouhou citaci ustanovení správního řádu, která žalovaný údajně porušil. Citace zákonného ustanovení, která není doplněna žádnými skutkovými důvody, však není řádně uplatněným kasačním důvodem, jak jej vymezuje ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. Jednou ze zvláštních náležitostí kasační stížnosti (§ 106 odst. 1 s. ř. s.) je i označení důvodů, pro něž stěžovatel napadá rozhodnutí krajského soudu – tzv. stížních bodů. Stížní bod musí zpravidla zahrnovat jak skutkové, tak právní důvody, pro něž stěžovatel považuje rozhodnutí soudu za nezákonné. Důvody uvedené v § 103 odst. 1 s. ř. s. jsou však jen obecnými kategoriemi, které musí stěžovatel v kasační stížnosti naplnit konkrétním a jedinečným obsahem, tedy vylíčit, k jakým konkrétním vadám došlo podle jeho názoru v řízení před správním orgánem či před soudem, jakými blíže určenými vadami trpí podle něj rozhodnutí soudu, v čem přesně spatřuje stěžovatel nesprávné posouzení právní otázky soudem apod. Pouhá paragrafová či slovní citace některého zákonného ustanovení – ať už ustanovení správního řádu nebo jakýchkoli jiných právních předpisů – tak jako stížní bod neobstojí. Stěžovatel uvedl s odkazem na § 3 odst. 3, 4 a § 46 správního řádu, že v jeho případě správní orgán nepostupoval v souladu s platnými právními předpisy a nevycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci, ovšem kromě tohoto strohého konstatování soudu nenabídl žádné konkrétní námitky proti postupu správního orgánu. Takto nekvalifikované tvrzení není stížním bodem, jak jej má na mysli § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž tzv. jiným důvodem podle § 104 odst. 4 s. ř. s. Opírá-li se kasační stížnost o takový důvod, je v této části nepřipustná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

Námítka nesprávného posouzení právní otázky lze dále rozčlenit. V části, v níž stěžovatel tvrdí, že má skutečně odůvodněný strach z pronásledování z náboženských důvodů, nedosahuje námitka kvality stížního bodu, jak byl popsán výše: i zde stěžovatel pouze citoval části ustanovení § 2 odst. 6 a § 12 písm. b) zákona o azylu a prohlásil, že podmínky těchto ustanovení splňuje, ovšem na tomto tvrzení přestal. Zcela zde tedy absentují skutkové důvody, a i tento důvod je tzv. jiným důvodem ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s.

V druhé části námitky stěžovatel zpochybňuje závěr soudu z odlišného důvodu: domnívá se totiž, že soud zamítl jeho žalobu kvůli stěžovatelově důkazní nouzi (stěžovatel totiž nedisponuje žádnými písemnými důkazními prostředky), a dovolává se jejích objektivních příčin. Tato námitka je přípustná – nebyla sice uplatněna v řízení před krajským soudem, ovšem ani uplatněna být nemohla. Teprve krajský soud totiž zdůraznil tuto důkazní nouzi v argumentační části svého odůvodnění. Nejvyšší správní soud se však touto námitkou i přes její přípustnost nemohl zabývat pro nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu, spočívající v nedostatku důvodů, na nichž soud založil svůj závěr o nesplnění podmínek podle § 12 zákona o azylu.

Stěžovatel vztáhl své hmotněprávní žalobní námitky výslovně k § 12 písm. b) zákona o azylu: podle tohoto ustanovení zakládá azylový důvod nikoli pronásledování samo [jak je tomu v § 12 písm. a)], nýbrž už jen odůvodněný strach z pronásledování z důvodu tam vyjmenovaných sociálních charakteristik. To stěžovatel doložil i na svém skutkovém příběhu: stejně jako ve správním řízení, i v žalobě uvedl, že policie rozehnala náboženské shromáždění v jeho domě během jeho nepřítomnosti a zatkla několik účastníků včetně faráře. Stěžovatel sám se do kontaktu s policií nedostal; vrátil se až následujícího dne

a ihned poté uprchl z obavy před tím, že policie jej bude pronásledovat. Stěžovatel tedy netvrdil, že by pronásledován byl: pouze se toho obával. Krajský soud si však jeho žalobní námitku nesprávně vyložil a nezkoumal to, zda lze stěžovatelovy obavy skutečně považovat za odůvodněné, nýbrž jen to, zda již byl stěžovatel vystaven pronásledování. Jak soud uvádí v odůvodnění, ve skutečnostech tvrzených stěžovatelem „nelze spatřovat pronásledování ve smyslu taxativně uvedených důvodů v § 12 zákona o azylu. Neprokázal [roz. žalobce], že by byl jako jedinec pronásledován a že toto bylo příčinou jeho odchodu z vlasti. I když byly neregistrované náboženské skupiny vystavovány zasahováním do své činnosti, míra tohoto se jednotlivých oblastech liší a v případě žalobce vůbec nedošlo k zásahu ze strany státních orgánů vůči jeho osobě. Žalobce ani nebyl nějakým způsobem pronásledován od oné události až do odchodu, neboť Čínu opustil okamžitě“. Tato argumentace se však míjí s podstatou stěžovatelovy žalobní námitky: stěžovatel totiž vůbec netvrdil, že by on sám byl pronásledován a že byl osobně vystaven zásahu ze strany státních orgánů. Namítal jen tolik, že ačkoli on sám problémy se státními orgány neměl a nebyl od nich nijak postižen, přesto se obává, že by postižen mohl být, kdyby se v Číně déle zdržoval. Odůvodněnost jeho strachu z pronásledování plyne podle něj z toho, že rozebraný náboženský obřad se konal právě v jeho domě, který byl také při zásahu policie poškozen. Krajský soud se vyjádřil k tomu, zda byl stěžovatel fakticky pronásledován, a uzavřel, že nikoli; zcela ale opomněl posoudit, zda je u stěžovatele dán oprávněný strach z pronásledování. Oprávněný strach přitom není podmíněn tím, že samotný žadatel o azyl již dříve pronásledován byl: může vznikat i tam, kde pronásledování byli vystaveni žadateli příbuzní, přátelé či příslušníci stejné sociální skupiny. Tím se však krajský soud nezabýval, i přes jednoznačnou formulaci stěžovatelovy žalobní námitky. Nepřezkoumal tak rozhodnutí žalovaného v jeho úplnosti, a tím pochybil: jeho povinností je vypořádat se se všemi žalobními námitkami, ovšem dotčená žalobní námitka zůstala nevyvrácena.

Jelikož napadený rozsudek Krajského soudu v Brně trpí nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů, Nejvyšší správní soud jej zrušil (§ 110 odst. 1 věta první s. ř. s.) a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm je soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku: bude se proto s přihlédnutím k opomenuté žalobní námitce řádně zabývat tím, zda je strach z pronásledování, který stěžovatel v zemi původu údajně pociťoval, strachem odůvodněným, a zda tak zakládá důvod pro udělení azylu; svůj závěr též náležitě zdůvodní. V novém řízení o žalobě rozhodne Krajský soud v Brně i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. října 2005

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu